

Rowerowa przygoda nad Szeszupą

**Propozycja trasy rowerowej
w gminie Rutka-Tartak
Długość trasy 46,3 km**

Rutka-Tartak – Baranowo – Ignatowizna – Trzcianka – Kupowo –
Smolnica – Poszeszupie – Poszeszupie-Folwark – Krejwiany –
Ejszeryszki – Maszutkinie – Makowszczyzna – Kamionka – Rowele –
Bondziszki – Jodoziory – Smolniki – Kleszczówek – Postawełe –
Lizdejki – Pobondzie – Rutka-Tartak

Trasa o zróżnicowanym stopniu trudności

Tekst i zdjęcia **Teresa Świerubska**
Redakcja i korekta **Marianna Rant-Tanajewska**
Projekt graficzny, ilustracje, mapa **Karolina Kotowska**

Wydawca
Gmina Rutka-Tartak
ul. 3 Maja 13
16-406 Rutka-Tartak
www.rutka-tartak.com.pl

Druk
Top Druk, Łomża

Publikacja dostępna nieodpłatnie
Wszelkie prawa zastrzeżone

ISBN 978-83-954385-0-9

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.
Instytucja Zarządzająca PROW 2014–2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.
Publikacja opracowana przez Gminę Rutka-Tartak, współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach
działania 19 „Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER”, poddziałania 19.2 „Wsparcie na
wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność PROW 2014–2020”.

Rutka-Tartak 2019

Rowerowa przygoda nad Szeszupą

Propozycja trasy rowerowej
w gminie Rutka-Tartak [46,3 km]

Gmina Rutka-Tartak zaprasza na rowerową przejażdżkę
po najpiękniejszych zakątkach Suwalszczyzny.
Na turystę czeka tu bogaty świat przyrody, zapierające dech w piersiach
widoki, czyste wody jezior i rzek oraz kilometry szlaków doskonałych
na wycieczki piesze i rowerowe. Zaproponowana trasa rowerowa
nie należy do najłatwiejszych, ale czekające tu atrakcje
wynagrodzą zwiedzającym trud ich odkrywania.

0,00 km

Rutka-Tartak

Droga na południowy wschód w kierunku miejscowości Szypliszki wydaje się być najtrudniejszą spośród czterech dróg krzyżujących się na rondzie w centrum siedziby gminy Rutka-Tartak. Tuż za rondem, na odcinku ponad 600 m, pnie się nieprzerwanie pod górę. Po prawej mijamy stację uzdatniania wody i sortownię odpadów, a po lewej hale po tartaku i zakładzie kamieniarskim. Jeszcze fragment lasu i mamy przed sobą zabudowania wsi Baranowo. Po prawej wyłania się wyraźne wzniesienie (229,9 m n.p.m.) z wieżą widokową, która zachęca do podziwiania okolicy.

Rutka-Tartak – siedziba Urzędu Gminy

RUTKA-TARTAK powstała w 1874 roku z połączenia wsi Rutka i Tartak. Położona w rozległej dolinie nad rzekami Szeszupą i Potopką, od 1919 roku (z krótkimi przerwami) jest siedzibą gminy, a od 1925 roku parafii. Obok urzędu gminy, kościoła i leśnictwa mieści się tu szkoła podstawowa, biblioteka, ośrodek zdrowia, budynek młyna wodnego z 1926 roku, budynek straży granicznej z lat 30. XX w., Wioska Bajek „Dolina przygód nad Szeszupą” (miejsce zabawy, rekreacji i edukacji), sklepy, stacja paliw i poczta.

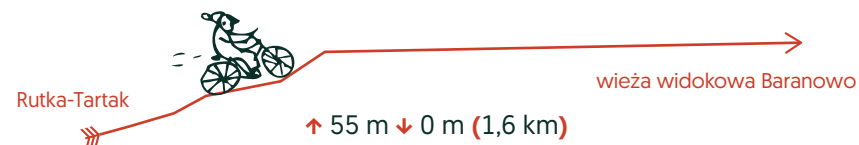
RZĘKA SZESZUPA swój początek bierze we wsi Szeszupka w Suwalskim Parku Krajobrazowym. Po 27 km przekracza granicę z Litwą, a po 298 km uchodzi do Niemna. Szeszupa to trudny, ale atrakcyjny szlak kajakowy. Dolina Szeszupy to obszar cenny przyrodniczo, objęty ochroną Natura 2000 (z interesującym torfowiskiem „Rudawki”). Nazwa rzeki tłumaczona jest jako „sześć rzek” (litewskie *šeši* – sześć; *upe* – rzeka).

POTOPKA – jeden z dopływów Szeszupy na terenie Polski. Początek bierze w zatorfionej dolinie w okolicach wsi Potopy.

Baranowo

1,60 km

Jesteśmy w Baranowie, wsi utworzonej w XVII wieku. Skręcamy w prawo za znakiem „Wieża widokowa Baranowo” (400 m). Rower możemy zostawić przy stojaku w miejscu obsługi rowerzysty (tzw. MOR). Z tarasu wieży roztacza się widok na wieś Baranowo i pofalowaną przestrzeń morenowych wzniesień, pomiędzy którymi wyłaniają się pojedyncze zagrody. Krajobraz rozdziela ciemne pasmo lasu, nad którym pną się kolejne wzniesienia z wyraźnym stożkiem Góry Cisowej (256 m n.p.m.) na południowym zachodzie, Góry Rowelskiej (298 m n.p.m.) i Gór Sudawskich (250 m n.p.m.) na północnym wschodzie. Horyzont zamykają przygraniczne lasy Litwy. Wracamy na drogę asfaltową. Pięćdziesiąt metrów dalej znak „Wierzbiszki 1” wskazuje drogę do gospodarstw Jasionowo 7 i 14, gdzie można kupić lokalny przysmak – ser podpuszczkowy.

Widok z wieży widokowej w Baranowie

3,30 km Ignatowizna

Kierujemy się na południowy wschód i przed stacją paliw (ze stali i szkła) skręcamy w lewo za znakiem „Trzcianka 2”. Wąska asfaltowa droga prowadzi pośród skromnych zabudowań ukrytych w zieleni starych lip i jesionów. Nierzadko są to drewniane chaty i piękne gliniano-kamienne budynki gospodarcze. Część wygląda na opuszczone, bo podwórka porasta wysoka trawa, a domy chylą się i rozpadają.

4,70 km Trzcianka

Przy starym krzyżu na białym cokole jedziemy prosto; droga z asfaltowej zmienia się w szutrową. Po około stu metrach kolejny rozjazd i w dalszym ciągu prosto. Siedemset metrów dalej, przy lesie, skręcamy w prawo i jeszcze raz w prawo na drogę asfaltową w stronę wsi Kupowo.

7,00 km Kupowo

Na skrzyżowaniu kierujemy się w lewo i zjeżdżamy w głęboką i wąską dolinę rzeki Szelmentki.

SZELMENTKA – niewielka rzeka (24 km), dopływ Szeszupy. Płynie głęboką doliną, przechodzącą czasami w wąski wąwóz. Początek bierze w okolicach Góry Jesionowej (252 m n.p.m.) i przepływa przez sześć jezior, m.in. przez Szelment Wielki i Szelment Mały oraz jezioro Kupowo.

Smolnica

7,40 km

Mijamy most na Szelmentce i skręcamy w lewo. Po obu brzegach wartko płynącej rzeczki pojawia się wieś Smolnica, założona na przełomie XVII i XVIII wieku, jako część majątku Poszeszupie. Jej zachodnia granica jest jednocześnie granicą Polski z Litwą. Mijamy niewielkie, w większości drewniane i gliniano-kamienne budynki zagród, osłonięte cieniem starych drzew. Towarzyszy nam nadzwyczajna cisza i spokój.

8,35 km Smolnica

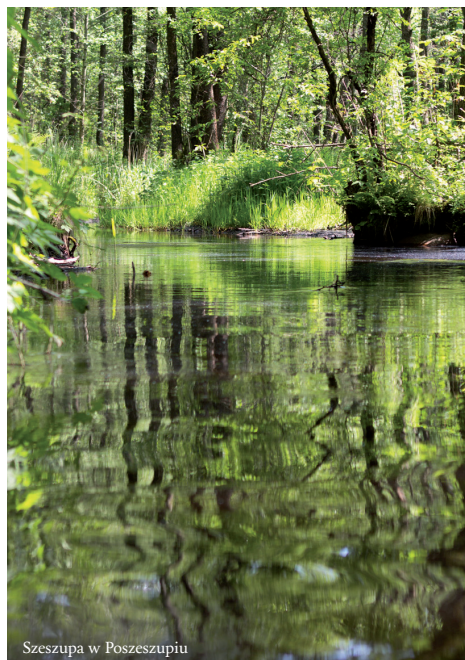
Poza swoim sielskim urokiem wieś ma też wyjątkową liczbę mostów, bo aż cztery na sześć gospodarstw. Za ostatnim skręcamy w lewo, w drogę gruntową, i wyjeżdżamy na krawędź doliny, skąd jeszcze raz spoglądamy na Smolnicę. Wjeżdżamy do lasu, w drogę, z której korzystają głównie ciężkie maszyny rolnicze. Głębokie koleiny, wystające korzenie i połamane gałęzie drzew to niemała uciążliwość na tym odcinku.

9,20 km Poszeszupie

Skrzyżowanie. Skręcamy w prawo. Przed nami ponaddwukilometrowy odcinek lasu Uroczyska Poszeszupie – jednego z większych kompleksów leśnych gminy Rutka-Tartak. Jedziemy łagodnie pod górę, drogę oceniają smukłe świerki dominujące w lasach Polski północno-wschodniej.

11,70 km Poszeszupie

Dojeżdżamy do drogi asfaltowej i skręcamy w lewo. Na prawo mamy niecałe 0,5 km do granicy z Litwą, którą możemy swobodnie przekroczyć (z dowodem osobistym). Po litewskiej stronie najbliższej granicy położone jest miasteczko Lubowo. Po 600 m opuszamy las; przed nami odsłania się pofalowany krajobraz wsi Poszeszupie, założonej w XVII wieku. Zjeżdżamy krętą drogą w dolinę Szeszupy, mijając pojedyncze gospodarstwa otoczone szpalerami wiekowych lip i klonów.

Szeszupa w Poszeszupiu

LUBOWO (siedziba starostwa) prawa miejskie otrzymało od króla Augusta III Sasa w 1734 roku. Do 1919 roku było parafią części wsi dzisiejszej gminy Rutka-Tartak. Granica wyznaczona po pierwszej wojnie światowej między Polską a Litwą spowodowała, że Lubowo znalazło się po stronie litewskiej, a tym samym parafia została podzielona (tylko nieliczne wioski włączono do Polski). Stało się to powodem utworzenia w roku 1925 parafii w Rutce-Tartak (decyzją biskupa Romualda Jałbrzykowskiego). Kościół w Lubowie spłonął w czasie drugiej wojny światowej; pozostały po nim jedynie fundamenty.

Poszeszupie

Skrzyżowanie naprzeciw zabudowań otoczonych starymi drzewami. Skręcamy w prawo i po 500 m jesteśmy na moście nad Szeszupą, która powolnym nurtem kieruje się w stronę litewskiej granicy.

Poszeszupie-Folwark

Skrzyżowanie tuż za mostem. Po niecałym kilometrze dojeżdżamy do miejsca, gdzie nasz szlak biegnie niemal równoległe do granicy państwa, zbliżając się do niej na 10 m, to znów oddalając się nieco, maksymalnie do 300 m. Tuż przed lasem kończy się droga asfaltowa. Zastępuję ją wąską żwirówka, która na przemian wznosi się i opada, i prowadzi tuż przy słupkach granicznych.

13,70 km

14,40 km

POSZESZUPIE przed rozbiorami było królewsczyzną, później własnością państwa. Do folwarku należała wieś z młynem i karczmą oraz Smolnica. Dzierżawcami byli, m.in.: Żeromscy, Łopuscy, Olechnowiczowie, Nasielewiczowie, Raczkowscy. W 1868 roku przekazane generałowi Walerianowi Bellegarde'owi (podobnie jak Kleszczówek). Zabudowa folwarku spłonęła w roku 1915 (zachowały się fragmenty murów). W 1922 roku folwark przejęło państwo i podzieliło na 21 parceli.

19,20 km Krejwiany

Skrzyżowanie; na prawo droga żwirowa prowadząca w stronę Litwy (5 km do Lubowa), po lewej wieś Krejwiany (utworzona na przełomie XVII i XVIII wieku) – miejsce najdalej wysunięte na północny wschód w gminie Rutka-Tartak. Mieszkańcy wsi specjalizują się w hodowli krów, których stada pasą się na pagórkowatych pastwiskach. Zabudowa w większości nowa – duże obory, silosy, magazyny na paszę. Domy mieszkalne otaczają ogródki kwiatowe i sady.

21,60 km Ejszeryszki

Przekraczając most na rzece Wigra, wjeżdżamy do wsi Ejszeryszki założonej w 1664 roku jako część folwarku obejmującego wsie Ejszeryszki i Bojary. Jego dzierżawcami były rodziny, m.in.: Możejków, Dylewskich, Radłowskich i Wołągiewiczów. Folwark został rozparcelowany w 1864 roku. Dzisiaj zadbane podwórka świadczą o zamożności i przedsiębiorczości mieszkańców. Stąd pochodzą słynne w regionie wędliny (Ejszeryszki 11) i pyszne makowce (Ejszeryszki 7).

WIGRA – niewielka rzeczka (15 km) wypływająca w okolicach jeziora Graużyny. Płyynie wąską doliną, przecinając Góry Sudawskie, następnie Ejszeryszki i przed granicą z Litwą wpada do Szeszupy. Jest rzeką płytką, o bystrym nurcie, z licznymi meandrami; jej koryto zalegają głazy i pnie drzew, co czyni ją trudną dla kajakarzy.

Wjeżdżamy na obrzeża gminy Wizajny, jedziemy doliną niewielkiej rzeczki (dopływ Wigry), nad którą ulokowała się wieś Maszutkinie. Od południa dolinę zamyka morenowa wysoczyzna. W Maszutkiniach warto zwiedzić ewangelicki cmentarz, otoczony kamiennym murkiem. Tuż przed cmentarzem odchodzi droga do przygranicznej miejscowości Sudawskie, położonej pośród Gór Sudawskich.

EWANGELICY – ludność w większości pochodzenia niemieckiego, która przybyła na Suwalszczyznę w drugiej połowie XVIII wieku i w latach państwa pruskiego (1795–1807). Większość opuściła te tereny w 1944 roku wraz z wycofującą się armią hitlerowską.

SUDAWSKIE – we wsi można odnaleźć ślady po siedzibie starostwa niegrodowego: fragmenty parku oraz fundamenty dworu Rekoszów z 1908 roku, który spłonął w roku 1940.

GÓRY SUDAWSKIE

to bogato urzeźbiona wysoczyzna morenowa, w większości porośnięta lasem. W obniżeniach liczne jeziora i bagna. Najwyższym wzniesieniem jest Góra Prusaka (250 m n.p.m.). Na wzgórzu Gulberek stwierdzono grodzisko Sudawów (Jaćwingów).

23,80 km Maszutkinie

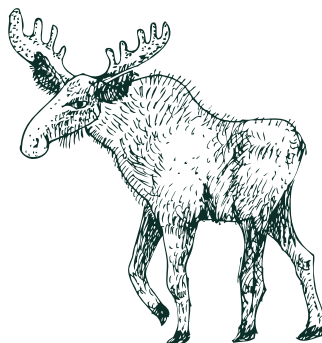
Jedziemy w lewo, pod górę. Po lewej mijamy starą żwirownię.

24,17 km Makowszczyzna

Na rozjeździe w prawo. Przed nami rozległa, pagórkowata wysoczyzna z rozrzuconymi pojedynczymi zabudowaniami wsi Makowszczyzna – murowane, duże zagrody, rzadziej stare, małe chatki. Po lewej roztacza się widok na Olszankę i Dolinę Rowelską.

26,00 km Las Uroczysko Kamionka

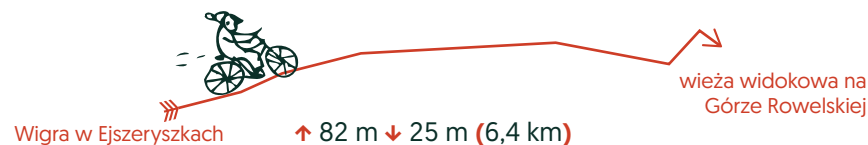
Ponadkilometrowy odcinek drogi przez las, w którym obok świerka, dębu i leszczyny króluje dorodna sosna. Nieopodal drogi, w głębi lasu, znajduje się śródleśne jezioro otoczone torfowiskiem. Stanowi ono część obszaru chronionego Natura 2000 „Torfowiska Góry Sudawskie”. Zaraz za lasem wjeżdżamy do wsi Rowele i znowu jesteśmy na terenie gminy Rutka-Tartak.

Rowele

27,50 km

Skracamy w prawo i serpentyną asfaltowej drogi podjeżdżamy pod najwyższe wzniesienie Suwalszczyzny – Górę Rowelską (298 m n.p.m.), na szczycie której zbudowano pierwszą w regionie elektrownię wiatrową.

Rowele

28,00 km

Skracamy w lewo, w drogę prowadzącą do wieży widokowej ulokowanej na zboczu Góry Rowelskiej. Nieopodal znajduje się specjalnie przygotowane miejsce obsługi rowerzysty (MOR), gdzie możemy spokojnie postawić rower i zjeść posiłek. Z wieży widokowej mamy widok na przygraniczne lasy Litwy, wzniesienia otaczające Dolinę Rowelską i zagłębienie Szeszupy, na których osiadły wsie: Olszanka, Sikorowizna, Potopy i Baranowo, poniżej las Uroczysko Jałowo, na tle którego odcina się wieża kościoła w Rutce-Tartak. Na prawo las Uroczyska Bondziszki i kilka domów wsi Marianka. Najbliżej, w Dolinie Rowelskiej, przy drodze Wiżajny – Rutka-Tartak, leżą Rowele (założone w XVII w.). We wsi stwierdzono ślady jaćwieskiego grodu obronnego nazywanego „Zamczyskiem”.

Wieża widokowa na Górze Rowelskiej

W latach 70. XX wieku istniały plany wysiedlenia wsi Rowele i zatopienia doliny wodami z kopalni rud polimetalicznych (żelaza, wanadu, tytanu i innych), pochodzących ze złóż w okolicach Jeleniewa. Ostatecznie zaniechano wydobycia rud, a tym samym budowy zbiornika.

Dolinę Rowelską otaczają wzniesienia z rozległymi torfowiskami źródłkowymi, których najcenniejsze fragmenty wchodzi w obszar chroniony Natura 2000 „Torfowiska Góry Sudawskie”.

Wracamy do drogi głównej i kierujemy się w prawo. Przed nami prawie 2,5 km zjazdu w Dolinę Rowelską.

30,20 km

Rowele

Za przystankiem PKS skręcamy w prawo, w drogę żwirową. Przecinamy rzeczkę Mariankę i kierujemy się w górę, w stronę lasu w Bondziszkach. Po lewej mijamy potężną wyrwę po nieczynnej żwirowni, a po prawej przytulne, stare siedlisko zaadaptowane na gospodarstwo agroturystyczne „Cisowe Wzgórze”.

Bondziszki

31,50 km

W lesie wita nas poszum koron dziewięćdziesięciu sędziwych modrzewi europejskich – pomników przyrody.

Bondziszki

32,10 km

Jesteśmy w Bondziszkach, wsi założonej w XVII wieku. Kończy się las, a droga żwirowa przechodzi w asfaltową. Przed nami prawie pół kilometra pod górę. Na wysoczyźnie możemy dać odpocząć nogom i spokojnie przejechać pośród wsi posadowionej wzdłuż drogi.

Po prawej mijamy szpaler ponadstuletnich gruszy i jabłoni. Drzewa te posadziła rodzina Ratomskich, spokrewniona z Tadeuszem Kościuszką. Za udział w powstaniu styczniowym Ratomscy zostali pozbawieni majątku i osiedlili się w Bondziszkach, gdzie mieszkali do lat 70. XX wieku.

Po dwóch kilometrach droga schodzi w dół, a na horyzoncie pojawia się stożek Góry Cisowej (256 m n.p.m.) – najbardziej charakterystycznego wzniesienia Suwalszczyzny.

Jodoziory

35,40 km

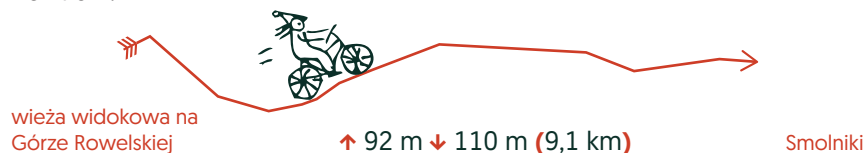
Skrzyżowanie. Jedziemy w prawo, drogą asfaltową. Po lewej towarzyszą nam przysłonięte gęstą ścianą drzew jeziora: Białe i Czarne.

JODOZIORY (pierwotnie *Jodjeziory*) w roku 1776 król Stanisław August Poniatowski przekazał parafii w Lubowie jako miejscowość funduszową, co znaczyło, że mieszkańcy wsi musieli pracować na rzecz utrzymania plebanii lubowskiej.

36,60 km Smolniki

Przed nami pachnący żywicą sosen i świerków fragment lasu nazywany Borkiem.

37,10 km Smolniki

Kierujemy się w lewo, na punkt widokowy „U Pana Tadeusza”, z widokiem na północną część Suwalskiego Parku Krajobrazowego. Przed nami zagłębienie Szeszupy i jeziora kleszczowieckie, zachwycające nie tylko niezwykłym pięknem, ale i brzmieniem nazw: Purwin, Kojle i Perty. Pejzaż ten, z Górą Cisową w tle, uwiecznił Andrzej Wajda w ekranizacji „Pana Tadeusza” i Tadeusz Konwicki w „Dolinie Issy”.

SMOLNIKI powstały w miejscu osady smolarzy około 1642 roku. W 1659 nadane przez króla Jana Kazimierza jako uposażenie parafii Wiżajny (w 1865 przejęte przez Skarb Państwa). Nazywane są północną bramą Suwalskiego Parku Krajobrazowego. We wsi znajduje się kościół z lat 70. XX wieku, cmentarz z zabytkową kaplicą z XVIII wieku, dwa punkty widokowe, kwatery agroturystyczne, sklepy, bar „Jaćwing”, pole namiotowe i kąpielisko nad Jeziorem Czarnem, węzeł szlaków turystycznych (czarnego, żółtego, zielonego i niebieskiego) i ścieżki poznawczej „Wokół jeziora Jaczno”. W 2019 roku na górze Tabacznynie stanął krzyż upamiętniający stulecie utworzenia parafii Smolniki.

SUWALSKI PARK KRAJOBRAZOWY powstał w 1976 roku jako pierwszy park krajobrazowy w Polsce. Obszar zachwyca połudowcową rzeźbą terenu z mnóstwem wzniesień i pagórków, głębokich dolin rzecznych i jezior (w tym najgłębsze w Polsce jezioro Hańcza) oraz niezwykłą ilością głazów i głazowisk. Siedziba Parku mieści się w Malesowiznie-Turtulu.

Panorama smolnicka

Jezioro Jaczno

37,50 km Smolniki

Z punktu widokowego kierujemy się na prawo. Przed nami ponadkilometry zjazd. Po prawej szeroka panorama na wieś Kleszczówek, która posadowiona jest na piaszczystych, kemowych pagórkach.

38,70 km Kleszczówek

KLESZCZÓWEK – wieś założona przez osadników litewskich, nadana w 1627 roku przez Zygmunta III Wazę dworzaninowi Janowi Buszkowskiemu. Przed drugą wojną światową dzierżawcą majątku był Władysław Kozłowski, który założył w Kleszczówku gospodarstwo rybne. Po wojnie, do roku 1989, funkcjonowało tu Państwowe Gospodarstwo Rolne. Po folwarku zachowały się jedynie czworaki i spichlerz. We wsi znajduje się niewielki pomnik, który upamiętnia ofiary hitlerowskiego mordu z 1944 roku. Z Kleszczówka pochodzi napełniana w syfony woda gazowana „Smolniczanka”.

Jedziemy w lewo, w kierunku wsi Postawełe, która ciągnie się po obu stronach drogi, wciskając się w strome stoki wzniesień otaczających zagłębienie Szeszupy. Po lewej prześwitują tafle Jeziora Przechodniego i jeziorka Ślepak (1,30 ha, gł. 12 m).

Widok na Jezioro Przechodnie

Zagłębienie Szeszupy

POSTAWEŁE zostały założone w 1667 roku jako folwark i wieś (starostwo niegrodowe). Należały m.in. do Teodora Dzierzbickiego, szambelana królewskiego. Postawełe dzierżawiły rodziny, m.in.: Jankowskich, Gorzkowskich, Chamskich i Wykowskich. Folwark został rozparcelowany w 1924 roku.

Niepostrzeżenie wjeżdżamy do wsi Lizdejki – jednej z najmłodszych wsi (1874) gminy Rutka-Tartak. Warta uwagi jest tu zagroda nr 6, z drewnianym domem i kamiennie-glinianymi budynkami gospodarczymi, ukryta latem wśród kwitnących łąnów malw, dali i floksów. Ciekawostką jest też piwniczka ziemna, zwana sklepikiem, która dawniej zimą służyła do przechowywania warzyw, a latem zastępowała dzisiejsze lodówki.

ZAGŁĘBIENIE SZESZUPY to głęboka, rozległa kotlina (50 km²), otoczona stromymi krawędziami. Obejmuje 2/3 obszaru Suwalskiego Parku Krajobrazowego i rozciąga się aż po granicę z Litwą. Dnem zagłębienia płynie rzeka Szeszupa, której towarzyszą moreny, kemy oraz niecki jezior i torfowisk.

42,20 km Lizdejki

Rozjazd. Jedziemy prosto, wzdłuż zachodniego brzegu jeziora Pobondzie (1,7 km), przez wieś o tej samej nazwie.

JEZIORO POBONDZIE – największy zbiornik w ciągu rzeki Szeszupy (50 ha, gł. maks. 27 m), z urozmaiconą linią brzegową, z licznymi zatokami, cyplami i zabagnieniami, co czyni je trudno dostępnym do kąpieli i wędkowania. Dojście do jeziora umożliwia gminny plac rekreacyjny z pomostem i wodną zjeżdżalnią. Można tu też skorzystać z grilla, zagrać w siatkówkę i szachy! Taką dogodność zapewniają także kwatery agroturystyczne.

43,70 km Pobondzie

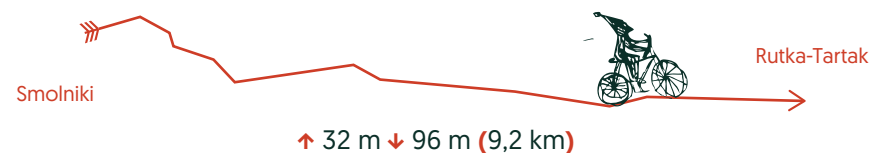
Skręcamy w prawo. Jedziemy wzdłuż północnego brzegu jeziora i po 800 m przekraczamy most na Szeszupie.

Pobondzie

45,20 km

Droga główna Suwałki – Rutka-Tartak (655), kierujemy się w lewo. Mijamy głaz z tablicą upamiętniającą 350. rocznicę utworzenia wsi Pobondzie (1642). Po lewej towarzyszy nam wartki nurt Szeszupy, nad którą ulokowała się Rutka-Tartak – siedziba gminy. Ulicą Suwalską dojeżdżamy do murowanego kościoła, który w 1980 roku zastąpił drewniany kościółek z roku 1925.

Rutka-Tartak

46,30 km

Jesteśmy na rondzie, gdzie zaczęła się i kończy nasza rowerowa przygoda po przepięknej ziemi gminy Rutka-Tartak. Zapraszamy ponownie!

